

Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв

КАФЕДРА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Силабус навчальної дисципліни

Назва дисципліни: Методика роботи з народним хором (вокальним ансамблем)

Рівень вищої освіти: перший /бакалаврський/ рівень

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

Спеціальність: 025 Музичне мистецтво

Назва освітньо-професійної програми: Диригентсько-хорове мистецтво (народне)

Сторінка курсу в Moodle: <https://moodle.mfknukim.mk.ua/course/view.php?id=746>

Рік навчання: III Семестр: V, VI

Викладач: Шпачинський О. А. (лекції, підсумковий контроль), (практичні, індивідуальні)

Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна Методика роботи з народним хором (вокальним ансамблем) є вибірковою освітньою компонентою навчального плану як вибіркова складова, що дає можливість створити індивідуальну освітню траєкторію. Після вибору для студента ця дисципліна стає обов'язковою і передбачає засвоєння та закріплення теоретичних основ хорового виконавства, закономірностей практичної роботи над вокально-хоровою технікою, компонентами хорової звучності, опанування методологічних принципів роботи над хоровою партитурою, методів роботи з хоровим колективом (вокальним ансамблем).

Мета: засвоєння та закріплення теоретичних основ хорового виконавства, закономірностей практичної роботи над вокально-хоровою технікою, компонентами хорової звучності, опанування методологічних принципів роботи над хоровою партитурою, методів роботи з хоровим колективом (вокальним ансамблем).

Завдання курсу:

- виховання основоположних принципів роботи над вокально-хоровими творами;
- опанування художнього, композиторського і виконавського стилів;
- виявлення системи взаємодії диригента з виконавцями;
- виховання комунікативних процесів;
- засвоєння нових тенденцій в сучасній вокально-хоровій музиці.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є науково-теоретичний фундамент практичних основ професії, що полягає у розумінні специфіки виконавського мистецтва та музично-хорового виконавства, сутність процесів мистецько-художньої діяльності.

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів	Загальна кількість годин	Аудиторних годин	Самостійної роботи студента	Вид підсумкового контролю
4	120	42	78	залік, іспит

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми, опис теми, завдання для самостійної роботи	К-сть годин	Вид навчальної діяльності	Форми і методи навчання	Оцінка (бали)
<p><i>Тема 1.1. Підготовка диригента до роботи з хором (вокальним ансамблем). Вивчення нотного і поетичного текстів з окремими хоровими партіями.</i></p> <p>Методична підготовка диригента до роботи з хором. Необхідність володіння музично-теоретичними дисциплінами (елементарна теорія музики, сольфеджіо, гармонія, аналіз музичних творів), практичними вміннями і навичками. Знання природи співочого голосу, звукоутворення, виконавські можливості хорових партій. Робота над хоровою партитурою як процес самопідготовки до роботи з хором.</p>	2	Лекція	Лекція, експрес опитування	100
	6	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); вирішення завдань	100
<p><i>Тема 1.2. Методичні основи удосконалення вокально-хорової техніки.</i></p> <p>Методика роботи над атакою звука в співі. Опрацювання різновидів атаки звука (тверда, м'яка, придихова). Атака звука (акорду) в різних динамічних умовах. Знання основ вокально-хорової техніки. Способи та прийоми співацького дихання. Звукоформування як культура та естетика хорового вокалу. Звуковедення як інтонаційне сполучення співацьких звуків, злиття їх у мотиви, фрази, речення, періоди, що розрізняється за способами та прийомами.</p>	2	Лекція	Лекція, експрес опитування	100
	2	практичне	Опитування, тестування, перевірка роботи, ситуаційні завдання	100
	6	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); вирішення завдань	100
<p><i>Тема 2.1. Методичні основи роботи над інтонацією і хоровим строєм (мелодичним, горизонтальним); гармонічним (вертикальним).</i></p> <p>Методи роботи над мелодичним та гармонічним строєм. Залежність строю від ладотональних структур хорового твору: особливості строю в мажорі, мінорі, ладах народної музики. Закономірності</p>	2	Лекція	Лекція, експрес опитування	100
	2	практичне	Опитування, тестування, перевірка роботи, ситуаційні завдання	100
	6	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування,	100

<p>інтонування різних інтервалів у висхідному та низхідному русі. Інтонування діатонічних та хроматичних півтонів, акордів та їх обернень. Робота з повним складом хору над строем. Аналіз звучання хорових партій здійснюється за такими параметрами: точність атаки звука; визначення якості звучання партій (вокального чи не вокального); точність звуковисотного інтонування кожної партії окремо і визначення чистоти строю в інтервалах і акордах.</p>			тезування, анотування, рецензування, складання реферату); вирішення завдань	
<p><i>Тема 2.2. Вокально-хорова та вокально-ансамблева дикція. Формування навичок артикуляції в процесі співу.</i> Поняття про вокально-хорову дикцію (дикційний ансамбль). Способи та прийоми вдосконалення вокально-хорової техніки (дикції, артикуляції та техніки виконання штрихів). Силабо-тонічна система віршобудови (основні розміри), тонічна віршобудова, рима, характер вимови тексту у співі-розспіві, декламація, вокалізація, що використовується у хоровій практиці. Контроль над вимовою приголосних із наступним «народним» формуванням голосних (і, е, а, о, у). Користування прийомом сольмізації (ритмізована, чітка вимова слів з багаторазовим повторенням).</p>	2	Лекція	Лекція, експрес опитування	100
	2	практичне	Опитування, тестування, перевірка роботи, ситуаційні завдання	100
	6	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); вирішення завдань	100
<p><i>Тема 2.3. Хоровий ансамбль. Робота над видами ансамблю в хоровому колективі.</i> Хоровий ансамбль як спільне злагоджене виконання музично-хорових творів, художня єдність, повна узгодженість усіх компонентів хорового звучання. Характерні особливості хорового ансамблю. Виявлення необхідності застосування природнього ансамблю (що утворюється при однакових теситурних умовах, рівномірному використанні регістрів кожної з хорових партій та певних характеристиках хорової фактури) та штучного ансамблю (що утворюється при наявності різних теситурних умов з використанням водночас різних</p>	2	практичне	Опитування, тестування, перевірка роботи, ситуаційні завдання	100
	6	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); вирішення завдань	100

регістрів та при певних характеристиках хорової фактури). Важливість роботи над динамічним ансамблем у поєднанні з іншими елементами хорової звучності. Опрацювання збалансованого звучання в кожній хоровій партії: ансамбль між однорідними і різнорідними партіями, баланс загального звучання хору. Умови створення «штучного ансамблю». Досягнення ансамблю при філіруванні звука або загальному динамічному наростанні.				
<p><i>Тема 2.4. Створення хорового (вокального) ансамблю як художньої єдності всіх компонентів хорової звучності.</i></p> <p>Хоровий ансамбль. Аналіз динамічного співвідношення хорових партій у відповідності з типами фактури, специфікою тематизму, ритмічної організації та теситурних особливостей кожної хорової партії. Розвиток і удосконалення ансамблевих навичок у складі хорового колективу. Ансамбль у хорі а'cappella, ансамбль хору з солістами, ансамбль хору та інструментального супроводу - як умови хорового ансамблю. Інтенаційний, метроритмічний, темповий (агогічний), динамічний, дикційно-артикуляційний стрій як компоненти хорового ансамблю; Гомофонно-гармонічна фактура, гармонічна фактура, підголоскова, імітаційна, контрастна поліфонія та їх теситурні умови - як фактори впливу на ансамбль хору.</p>	1	практичне	Опитування, тестування, перевірка роботи, ситуаційні завдання	100
	6	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); вирішення завдань	100
<p><i>Тема 2.5. Методичні закономірності роботи з однорідним хоровим (вокально-ансамблевим) колективом.</i></p> <p>Однорідний хор та особливості роботи (жіночим або чоловічим складом), знання хорової партитури, відчуття характеру твору, вчасне реагування на неточності в звучанні нотного і поетичного тексту, порушення темпоритму і коригування звучання. Практична робота з окремими голосами, партіями, групами хору.</p>	2	Лекція	Лекція, експрес опитування	100
	1	практичне	Опитування, тестування, перевірка роботи, ситуаційні завдання	
	4	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); вирішення завдань	100

	60		Всього:	25
Вид підсумкового контролю:	Залік	Форма контролю	Тести	75
			Загальний підсумок	100
<p><i>Тема 3.1. Методичні закономірності роботи над творами a-cappella.</i> Апробація практичних виконавських навичок хористів, контролювання та коригування творчого процесу з метою досягнення злагодженого виконання у частковому та загальнохоровому звучанні. Підготовка квартетів, дуетів та окремо взятих солістів для виконання фрагментів хорових творів. Унісонний та октавно-унісонний ансамбль у роботі з партіями; підпорядкування верхніх обертонів нижнім, зважаючи на закономірності обертонових фізичних властивостей звука як необхідної закономірності вироблення в хорі злагодженого ансамблю. Компоненти хорової звучності: вокально-хорова техніка - як засіб володіння співацьким голосом; хоровий стрій — як закономірність інтонування в горизонтальному та вертикальному положеннях в натуральному (зонному) строї та хорового ансамблю - як органіки звучання в цілому.</p>	2	Лекція	Лекція, експрес опитування	100
	1	практичне	Опитування, тестування, перевірка роботи, ситуаційні завдання	100
	5	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); вирішення завдань	100
<p><i>Тема 3.2. Практичні основи роботи над творами гомофонно-гармонічної та поліфонічної фактури.</i> Особливості роботи над твором гомофонно-гармонічної фактури. Виявлення та опрацювання тематизму як сукупності формотворчих засобів, що втілюють ідейно-художній зміст твору. Мелодія - художньо-осмислена послідовність звуків як основний виразний засіб музики, в якій об'єднуються музичні елементи: звуковисотне співвідношення, звукоформування, забарвлення звуку, ритмічне співвідношення звуків, артикуляція, динаміка, темп. Співвідношення горизонталі твору з її вертикаллю. Осмислення мелодії твору з гармонічним</p>	2	Лекція	Лекція, експрес опитування	100
	1	практичне	Опитування, тестування, перевірка роботи, ситуаційні завдання	100
	5	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); вирішення завдань	100

<p>супроводом. Втілення теоретичних правил інтонування мелодії та гармонії на практиці.</p> <p>Робота над твором з підголосковою та імітаційною поліфонією.</p> <p>Осмислення фактури як формоутворюючого засобу твору.</p> <p>Визначення кульмінації твору, шляхи її визначення. Подолання вокальних труднощів, пов'язаних із збільшенням або зменшенням теситурних, реєстрових та динамічних умов.</p>				
<p><i>Тема 3.3. Особливості роботи над творами із супроводом.</i></p> <p>Розучування твору із супроводом фортепіано. Опрацювання хорової фактури та акомпанементу як єдиної органічної музичної тканини. Відпрацювання динамічної збалансованості супроводу та хорового звучання, виявлення головного тематичного матеріалу. Вдосконалення основних компонентів хорової звучності таких як штрих та дихання в умовах інструментального супроводу.</p> <p>Робота над метроритмічним ансамблем між хором та акомпанементом. Робота над вмінням відчувати динамічну збалансованість оркестрового та хорового звучання, охоплюючи в цілому хором та інструментальну фактуру як єдину органічну музичну тканину.</p> <p>Пояснення і опрацювання технології виявлення основного тематичного матеріалу в поліфонічних та мішаних фактурах, де необхідно виявити найсуттєвіше.</p> <p>Опрацювання координації метроритмічного пульсу в хорі з ведучою ритмічною лінією в оркестрі.</p>	1	практичне	Опитування, тестування, перевірка роботи , ситуаційні завдання	100
	5	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); вирішення завдань	100
<p><i>Тема 4.1. Розспівування та настроювання хору (вокального ансамблю).</i></p> <p>Розспівка та настройка хору як елемент послідовної практичної методики роботи диригента з хором направленої на досягнення якісної характеристики співацького звука (сили звучання, гнучкості, тембрової яскравості; згладження реєстрів, розширення діапазону; виразної вокально- хорової дикції,</p>	1	практичне	Опитування, тестування, перевірка роботи , ситуаційні завдання	100
	5	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); вирішення завдань	100

артикуляції) та відпрацювання основних елементів хорової звучності (хорового строю: мелодичний, гармонічний; ансамблю: динамічний, ритмічний, дикційний тощо). Особливості розспівування в народному хорі. Мета та завдання розспівок, їх види. Виконання нескладних вокальних вправ з урахуванням закономірностей інтонування інтервалів. Початок розспівки в межах примарної зони (з урахуванням природи голосів кожної партії). Необхідність розспівування кожної партії за діапазоном (на відповідних вокальних вправах). Розспівування хору (a'cappella) за допомогою камертона «ля».				
<i>Тема 4.2. Мелізматика і робота над нею у хорі (вокальному ансамблі).</i>	2	практичне	Опитування, тестування, перевірка роботи, ситуаційні завдання	100
Удосконалення методів мелізматика, її застосування. Робота над форшлагами, глісандо тощо. Художньо витончена техніка виконання мелізматика. Тісний зв'язок виконання прийомів мелізматика з художнім інтонуванням поетичного тексту. Основа художнього інтонування тексту - чуттєво-емоційне сприйняття твору (інтонування кожного слова, поетичного тексту, в якому відображена ідея, зміст, характер тощо). Створення моделі художнього образу і, відповідно до нього, застосування інтонаційного спектру (що в свою чергу буде сприяти ідентичному відтворенню тембральної драматургії в хоровому співі). Значення діалектної вимови в народнопісенному виконавстві. Різновиди діалектної вимови: місцеві (зміна редукції окремих голосних в українській мові), регіональні і мова окремих етнічних груп українців, що характеризується складним звукоутворенням і фонетичними особливостями.	5	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); вирішення завдань	100
<i>Тема 4.3. Робота над інтерпретацією в вокально-хорових творах як художнє втілення музичних образів та способ</i>	2	Лекція	Лекція, експрес опитування	100
	2	практичне	Опитування, тестування, перевірка роботи,	100

<p><i>реалізації творчих задумів.</i></p> <p>Музична інтерпретація як художнє мислення диригента та виконавців в цілому, як процес звукової реалізації нотного тексту та надання сенсу музичним образам. Виконання хорового твору - синтез музично-виразного та інтерпретаційного розуміння змісту виконавцями, закладеного у хоровій партитурі. Залежність інтерпретації від ідейно-образного задуму, естетичних принципів школи чи напряму, до яких належить виконавець, його індивідуальних виконавських особливостей.</p> <p>Питання інтерпретації в роботі з хором: визначення темпу твору і його змін, використання динамічних відтінків, штрихи, нюансування і мелізматики, цезури, фермати, філірування звука, використання палітри тембрів, характер звука, атаки звука, вокальне дихання, відображення музичної форми в процесі виконання твору.</p>			ситуаційні завдання	
	5	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); вирішення завдань	100
<p><i>Тема 4.4. Характерні особливості народнопісенного виконавства в Україні.</i></p> <p>Народна манера виконання в поєднанні із зовнішніми ознаками: мовним діалектом, інтонацією, ознаками звукоутворення, виконавськими прийомами і штрихами, особливостями імпровізації та інтерпретації. Система музичних народно-виконавських засобів, з ознаками народної духовної культури (мовний діалект, пантоміма, хореографія, декор).</p> <p>Культурно-історичні витоки українського народного хорового виконавства. Зародження і розвиток народного багатоголосся та етнорегіональних пісенно-виконавських традицій. Взаємодія фольклорних жанрів, традиції гуртового співу і природного локального середовища.</p> <p>Становлення аматорського народного хорового виконавства, що припадає на кінець XIX - початок XX ст. і пов'язане з формуванням художньо-організаційних засад сценічно-</p>	2	Лекція	Лекція, експрес опитування	100
	1	практичне	Опитування, тестування, перевірка роботи, ситуаційні завдання	100
	4	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); вирішення завдань	100

виконавської діяльності, утворенням художньо-структурних типів народних хорових колективів (народний хор, ансамбль пісні і танцю, театр пісні і танцю), становленням принципів обробки і сценічної інтерпретації, фольклорних джерел та формуванням на цій основі репертуару і виконавської стилістики.				
<p><i>Тема 4.5. Концертно-виконавська діяльність хору (вокального ансамблю).</i></p> <p>Підготовка хору до концертних виступів. Визначення послідовності виконання творів з урахуванням тематики, характеру, ідейно-образного змісту. Використання тембральної драматургії в роботі з народним хором, її зв'язок з художнім інтонуванням. Генеральна репетиція та її особливості.</p> <p>Підготовка реклами концерту як культурно-мистецького заходу (афіші, програмки, висвітлення через засоби масової інформації). Апробація сцени та її атрибутів (акустичні умови, станки, рояль, пюпітр, світло). Здійснення контролю за сценічним виглядом колективу та наявності хорових партитур, створення психологічного настрою та акумулювання творчого потенціалу в колективі. Розспівка та настройка хору. Вихід на сцену у визначеному порядку: хор, концертмейстер, солісти, диригент. Задавання тону та нормативна настройка хору як «інструменту». Тональний план концертної програми. Етика диригента на сцені.</p>	4	Лекція	Лекція, експрес опитування	100
	1	практичне	Опитування, тестування, перевірка роботи, ситуаційні завдання	100
	4	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); вирішення завдань	100
	60		Всього:	25
Вид підсумкового контролю:	Іспит	Форма контролю	Тести	75
			Загальний підсумок	100

Технічне і програмне забезпечення

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет, для комунікації та опитувань; виконання домашніх завдань; виконання завдань самостійної роботи; проходження тестування (поточний, рубіжний, підсумковий контроль).

Програмне забезпечення Microsoft Word, Microsoft Power Point, Sibelius, Sound Forge PRO для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Академічне хорове мистецтво України (Історія, теорія, практика, освіта) : кол. монографія / [ред.-упоряд. О. М. Лігус] ; МОН України [та ін.]. – Київ : Ліра-К, 2017. – 220 с.
2. Антонюк В. Г. Постановка голосу : навч. посібник / В. Г. Антонюк. – Київ : Українська ідея, 2000. – 68 с.
3. Асаф'єв Б. В. О хоровом искусстве / Б. В. Асаф'єв. – Ленинград : Музыка, 1980. – 215 с.
4. Байкін В. Л. Словник хормейстера : посібник / В. Л. Байкін. – Київ, 2012. – 31 с.
5. Бенч-Шокало О. Г. Український хоровий спів : актуалізація звичаєвої традиції : навч. посібник / О. Г. Бенч-Шокало. – Київ : Укр. Світ, 2002. – 439 с.
6. Богданова Т. С. Основы хороведения : учебное пособие / Т. С. Богданова. – Минск : БГПУ, 2009. – 132 с.
7. Бриліна В. Л. Вокальна професійна підготовка вчителя музики : метод. посібник / В. Л. Бриліна, Л. М. Ставінська ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України. – Вінниця : Нова Книга, 2013. – 96 с.
8. Велиахметова А. Н. Практические основы хорового дирижирования. Практические основы чтения хоровых партитур : конспект лекцій / А. Н. Велиахметова. – Казань : КФУ, 2014. – 161 с.
9. Гнидь Б. П. Історія вокального мистецтва : підручник / Б. П. Гнидь ; М-во культури і мистецтв України, НМАУ України ім. П. І. Чайковського. – Київ : НМАУ, 1997. – 320 с.
10. Гобдич М. М. Хоровий клас (творчий колектив) : метод. вказівки з виконання практич. занять / М. М. Гобдич, Н. О. Якобенчук, І. Є. Лебедкіна ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – Київ : Ліра-К, 2017. – 42 с.
11. Грицюк О. Ю. Читання хорових партитур : практикум / О. Ю. Грицюк ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – Київ : Ліра-К, 2017. – 40 с.
12. Гулеско И. И. Хоровая литература. Новые жанрово-стилевые процессы в хоровой музыке 60-80-х гг. : учеб. пособие / И. И. Гулеско. – Харьков, 1991 – 90 с.
13. Гулеско І. Національний хоровий стиль : навч. посібник / І. Гулеско. – Харків : ХДК, 1994. – 108 с.
14. Далецкий О. В. Обучение певца-любителя : учеб. пособие / О. В. Далецкий. – Москва, 1990. – 75 с.
15. Дем'янюк Н. Ю. Хрестоматія з диригування хором : навч. посібник Ч. II / Н. Ю. Дем'янюк. – Полтава, 2009. – 151 с.
16. Дмитриевский Г. А. Хороведение и управление хором / Г. А. Дмитриевский. – Москва : Лань, 2007. – 112 с.
17. Дорофєєва В. Ю. Теоретичні аспекти сучасної української музики : монографія / В. Ю. Дорофєєва ; МОН України [та ін.]. – Київ : Ліра-К, 2017. – 188 с.
18. Живов В. Исполнительский анализ хорового произведения / В. Живов. – Москва : Музыка, 1987. – 95 с.
19. Живов В. Л. Хоровое исполнительство. Теория. Методика. Практика : учеб. пособие / В. Л. Живов. – Москва : Владос, 2003. – 272 с.

20. Заболотний І. П. Основи хорознавства : навч. посібник / І. П. Заболотний. – Суми : Мрія-1, 2016. – 180 с.
21. Зиновьева Л. П. Вокальные задачи ауттакта в хоровом дирижировании / Л. П. Зиновьева. – СПб. : Композитор, 2007. – 152 с.
22. Ильин В. П. Очерки истории русской хоровой культуры. Вторая половина XVII – начало XX века / В. П. Ильин. – СПб. : Композитор, 2007. – 376 с.
23. Казачков С. А. Дирижер хора – артист и педагог / С. А. Казачков ; Казан. гос. консерватория. – Казань, 1998. – 308 с.
24. Коломоєць О. М. Хорознавство : навч. посібник / О. М. Коломоєць. – Київ : Либідь, 2001. – 168 с.
25. Кузнецов Ю. М. Практическое хороведение / Ю. М. Кузнецов. – Москва : Спутник, 2009. – 362 с.
26. Кушка Я. С. Методика навчання співу : посібник з основ вокальної майстерності / Я. С. Кушка. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2010. – 288 с.
27. Лєснїк О. С. Особливості художньо-педагогічного аналізу музичного твору в системі підготовки хормейстера / О. С. Лєснїк // Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. – Київ : НПУ, 2004. – Вип. 1(6). С. 96-101.
28. Мархлевський А. Ц. Практичні основи роботи в хоровому класі / А. Ц. Мархлевський. – Київ : Музична Україна, 1986. – 96 с.
29. Маслій К. С. Виховання голосу співака : навч. посібник / К. С. Маслій. – Рівне : Ліста, 1996. – 120 с.
30. Методичні рекомендації та програма з курсу «Практикум викладання диригентсько-хорових дисциплін» / укладачі О. В. Васильєва, А. В. Соколова, І. І. Мартиненко, В. В. Тушева. – Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2011. – 45 с.
31. Можайкіна Н. С. Методика викладання вокалу. Хрестоматія : [навч. посібник] / Н. С. Можайкіна. – Київ : Ліра-К, 2016. – 215 с.
32. Музичне мистецтво України (питання історії, питання педагогіки, питання виконавства, музичне мистецтво в творчих персоналіях) : колективна монографія / заг. ред. Н. М. Кречко. – Київ : Ліра -К, 2020. – 204 с.
33. Орлова Н. П. Хорове диригування : навч.-метод. посібник / Н. П. Орлова. – Київ : КДУКМ, 2000. – 147 с.
34. Осеннева М. С. Хоровой класс и практическая работа с хором : учеб. пособие / М. С. Осеннева, В. А. Самарин. – Москва : Академия, 2003. – 192 с.
35. Основи хорового диригування : навч. посібник / [уклад. О. В. Прокулевич] ; МОН України [та ін.]. – Умань, 2016. – 140 с.
36. Парфентьева І. П. Хоровий клас як основа формування професійнопедагогічної культури студентів спеціальності «Музика» [збірник наукових праць] / Ірина Петрівна Парфентьева // Науковий вісник Миколаївського державного університету. Педагогічні науки. – Миколаїв : МДУ, 2008. – Вип. 20. – С. 154-159.
37. Петрушенко С. О. Формування технічних навичок в класі хорового диригування / С. О. Петрушенко, Г. Г. Васильєва. – Миколаїв, 1998. – 48 с.
38. Романовский Н. В. Хоровой словарь / Н. В. Романовский. – М. : Музыка, 2005. – 230 с.
39. Самарин В. Хороведение и хоровая аранжировка : учеб. пособие / В. Самарин.

- Москва : Академия, 2002. – 352 с.
40. Семенюк В. О. Хоровая фактура. Проблемы исполнительства. – Москва : Композитор, 2008. – 328 с.
41. Сенченко Л. Формування хорового мислення диригента / Л. Сенченко. – Рівне: РДК Ліста, 1998. – 128 с.
42. Сивизьянов А. С. Проблема мышечной свободы дирижера хора. / А. С. Сивизьянов. – Москва : Музыка, 1983. – 55 с.
43. Смирнова Т. А. Хорознавство (Історія, теорія, методика) : навч. посібник / Т. А. Смирнова ; МОН України [та ін.]. – Вид. 3-тє, допов. – Харків : Федорко, 2018. – 212 с.
44. Стулова Г. Хоровой класс / Г. Стулова. – Москва, 1988. – 126 с.
45. Ушкарев А. Основы хорового письма : учебник / А. Ушкарев. – 2-е изд. – Москва : Музыка, 1986. – 231 с.
46. Фах диригування : практикум для фак. муз. мистецтва спеціалізації хорове диригування / Київ. нац. ун-т культ. і мистец., Ф-т муз. мистец. каф. академ. хорового мистец. ; ред.-упоряд. Н. М. Кречко. – Київ : Ліра-К, 2017. – 140 с.
47. Шамина Л. Работа с самодеятельным хоровым коллективом / Л. Шамина. – Москва, 1988. – 175 с.
48. Якобенчук Н. О. Диригентсько-хоровий практикум (академічний хор) : практикум / Н. О. Якобенчук, А. М. Карпінєць, Н. М. Комаренко. – Київ : Ліра-К, 2017. – 56 с.

Допоміжна

1. Андреева Л. М. Методика преподавания хорового дирижирования / Л. М. Андреева. – Москва : Музыка, 1969. – 120 с.
2. Анисимов А. И. Дирижёр–хормейстер : творч.–метод. зап. / А. И. Анисимов. – Ленинград : Музыка, 1976. – 159 с.
3. Афонченко М. М. Читання хорових партитур : методичні вказівки / М. М. Афонченко. – Рівне, 1991. – 49 с.
4. Безбородова Л. А. Дирижирование : учеб. пособие / Л. А. Безбородова. – Москва : Просвещение, 1990. – 159 с.
5. Бормотов В. Н. Дирижер-аккомпаниатор : пособие / В. Н. Бормотов. – Гродно : ГрГУ, 2007. – 146 с.
6. Иванов-Радкевич А. П. О воспитании дирижера / А. П. Радкевич. – Москва: Музыка, 1997. – 78 с.
7. Казачков С. А. От урока к концерту / С. А. Казачков. – Казань : Казанский университет, 1990. – 343 с.
8. Каюков В. А. Дирижер и дирижирование / В. А. Каюков. – Москва : ДПК Пресс, 2014. – 214 с.
9. Колесникова Н. А. Основы теории и методики обучения дирижированию : учеб.- метод. пособие / Н. А. Колесникова ; Владим. гос. ун-т. – Владимир : ВлГУ, 2012. – 351 с.
10. Колесса М. Ф. Основы техніки диригування / М. Ф. Колесса. – Київ : Музична Україна, 1981. – 198 с.
11. Кондрашин К. Мир дирижера. Технология вдохновения / К. Кондрашин. – Ленинград : Музыка, 1976. – 192 с.
12. Краснощеков В. Технические и художественные приемы работы с

- самодетельным хорами : учеб. пособие / В. Краснощеков. – Москва : Музыка, 1980. – 84 с.
13. Кузнецов Ю. М. Экспериментальные исследования эмоциональной выразительности хора / Ю. М. Кузнецов. – Москва, 2007. – 198 с.
  14. Лащенко А. П. Хоровая культура: аспекты изучения и развития / А. П. Лащенко. – Київ : Музична Україна, 1989. – 136 с.
  15. Левандо П. П. Хоровая фактура / П. П. Левандо. – Москва : Музыка, 1984. – 124 с.
  16. Малько Н. А. Основы техники дирижирования / Н. А. Малько. – Санкт-Петербург : Композитор, 2015. – 252 с.
  17. Мартинюк А. К. Диригування : навч. посібник / А. К. Мартинюк. – Мелітополь, 1996. – 125 с.
  18. Маталаев Л. Основы дирижерской техники : метод. пособие / Л. Маталаев. – Москва : Сов. композитор, 1986. – 208 с.
  19. Медынь Я. Г. Методика преподавания дирижерских дисциплин / Я. Г. Медынь. – Москва : Музыка, 1989. – 135 с.
  20. Молдавин М. І. Народний підголосковий спів / М. І. Молдавин. – Москва : Музична Україна, 1980. – 86 с.
  21. Мусин И. А. Язык дирижерского жеста / И. А. Мусин. – Москва : Музыка, 2006. – 232 с.
  22. Огороднов Д. Е. Музыкально-певческое воспитание детей в общеобразовательной школе / Д. Е. Огороднов. – Киев : Музична Україна, 1989. – 165 с.
  23. Ольхов К. А. Теоретические основы дирижерской техники / К. А. Ольхов. – Ленинград : Музыка, 1990. – 199 с.
  24. Поляков О. И. Язык дирижирования / О. И. Поляков. – Київ : Музична Україна, 2007. – 95 с.
  25. Словарь музыкальных терминов / сост. Е. А. Яных. – М. : АСТ; Донецк : Агата, 2009. – 320 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Антонюк В. Вокальна педагогіка (сольний спів) [Електронний ресурс] : підручник / В. Антонюк. – Режим доступу : <http://194.44.152.155/elib/local/sk722654.pdf>. – Назва з екрана.
2. Живов В. Л. Хоровое исполнительство: Теория. Методика. Практика [Электронный ресурс] : учеб. пособие / В. Л. Живов. – Режим доступа : <https://rucont.ru/efd/639063>. – Назва з екрана.
3. Менабени А. Г. Методика обучения сольному пению : учеб. пособие [Электронный ресурс] / А. Г. Менабени. – Режим доступа : <http://aperock.usoz.ru/load/24-1-0-3268>. – Название с экрана.
4. Можайкіна Н. С. Методика викладання вокалу [Електронний ресурс] : хрестоматія / Н. С. Можайкіна. – Режим доступу : <http://lira-k.com.ua/preview/12214.pdf>. – Назва з екрана.
5. Обробки народних пісень для хору [Електронний ресурс] // Adhdportal. – Режим доступу : http://adhdportal.com/book_3022_chapter_61_3.1.1._Obrobki_narodnikh_psen_dlja_khoru.html. – Назва з екрана.

6. Осеннева М. С. Хоровой класс и практическая работа с хором [Електронний ресурс] : учеб. пособие / М. С. Осеннева, В. А. Самарин. – Режим доступу : <https://urait.ru/search?words=%D0%BE%D1%81%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%B5%D0%B2%D0%B0>. – Назва. з екрана.
7. Шпачинський О. А. Мистецтво хорового аранжування для народного хору [Електронний ресурс] : навч.-метод. посібник / О. А. Шпачинський. – Режим доступу : <http://lib.chmnu.edu.ua/index.php?m=2&b=213>. – Назва з екрана.

Політика вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна Методика роботи з народним хором (вокальним ансамблем) передбачає роботу в колективі.

Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин навчання може відбуватись в дистанційному (он-лайн) режимі за погодженням із керівником курсу, з презентуванням виконаних завдань під час консультації викладача.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Ліквідація заборгованості відбувається протягом 1 тижня після встановленого терміну. Завдання, які не виконані у встановлений термін, оцінюються викладачем в межах 50% звичайної оцінки.

Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 30%.

У разі виявлення факту плагіату студент отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання.

Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Система оцінювання та вимоги

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	ВИД КОНТРОЛЮ	БАЛИ
	присутність на заняттях (при пропусках занять з поважних причин допускається відпрацювання пройденого матеріалу)	Викладач враховує присутність на заняттях та додає оцінку у відповідну поточну оцінку за тиждень.
	активність студента під час аудиторних занять (ознайомлення та вивчення нотного і поетичного текстів партитури; розробка вправ на засвоєння навичок вірного співацького дихання; розкриття поняття про вокально-хорову дикцію (дикційний ансамбль); виявлення та опрацювання тематизму як сукупності формотворчих засобів; засвоєння розспівок хорових груп	за активність студента під час аудиторних занять максимальна оцінка складає 100 балів за тиждень.

	в унісон і хору в цілому; складання вправ для розспівування кожної партії за діапазоном (на відповідних вокальних вправах); розробка вправ для розспівування на різні види штрихової техніки (кантілена, non legato, marcato, staccato); засвоєння видів народної орнаменталізації; визначення особливостей створення моделі художнього образу; аналіз фонетичних, синтаксичних, ритмічних особливостей поетичного тексту; розкриття характерних особливостей хорового ансамблю; опрацювання компонентів хорової звучності; здійснення аналізу виконавського стилю та виконавських традицій на прикладі хорової партитури.	
РУБІЖНИЙ КОНТРОЛЬ	Контрольна робота 1 (Складається раз у півріччя) Проводиться у формі тестування. Студенту надається на вибір три варіанти по 25 тестів. Кожна правильна відповідь оцінюється в 4 бали.	Максимальна оцінка становить 100 балів. Викладач виставляє її у загальну поточну відомість накопичених балів за відповідний тиждень.
	Контрольна робота 2 (Складається раз у півріччя) Проводиться у формі тестування. Студенту надається на вибір три варіанти по 25 тестів. Кожна правильна відповідь оцінюється в 4 бали.	Максимальна оцінка становить 100 балів. Викладач виставляє її у загальну поточну відомість накопичених балів за відповідний тиждень.
	Всього: у кінці навчального півріччя сума накопичених балів помножується на коефіцієнт 0,25 (100*0,25)	25 балів
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	Залік, іспит Проводиться у формі тестування. 3 варіанти по 50 питань. Кожна правильна відповідь оцінюється в 0,25 балів.	75 балів
	Загальна оцінка:	100 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
84–89	B	добре	
74–83	C		
66–73	D		
61–65	E	задовільно	

21–60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно з можливістю повторного складання
0–20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розробник силабусу
навчальної дисципліни

Піхтар О.А.

Завідувач кафедри

Піхтар О.А.

Силабус затверджено
на засіданні кафедри
музичного мистецтва
від 25 травня 2020 року,
протокол №.13